

Ірина Власенко

Чужі
Скарби

Ірина Власенко

Мужі
скари
роман

Харків

2018

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)
В58

Дизайнер обкладинки *Тетяна Пархоменко*

Власенко І.
В58 Чужі скарби : роман / Ірина Власенко. — Х. : Віват,
2018. — 320 с.
ISBN 978-966-942-570-6

Знайшовши на занедбаному горіщі французького замку скарб, Анні Щербініна спершу вважає це подарунком долі. Здається, бляшанка з діамантами допоможе здійснити всі заповітні мрії й змінити сумне післявоєнне сирітське життя. Та дівчина й гадки не має, як вплине на її долю чужий скарб зі своєю трагічною історією. Українській парижанці доведеться перегорнути безліч важких сторінок у книзі життя, щоб зрештою повернутися на Батьківщину, віднайти себе справжно й істинні скарби.

УДК 821.161.2
ББК 84(4Укр)

ISBN 978-966-942-570-6

© Власенко І. В., текст, 2017
© ТОВ «Видавництво “Віват”», 2018

Кажуть, усе дароване чи здобуте ціною праці та завзятості — від неба, а привласнене — від пекла. І тих, кому дістануться чужі скарби, карають духи справжніх власників.

Так це чи ні, достеменно невідомо. Але в пошуках чужих скарбів ми іноді несподівано знаходимо свої власні. Ніби потрапляємо до рідної оселі невідомою стежкою: заходимо, блудні діти, а там уже панує осінь, відлітає сліпе бабине літо під тремтливе склепіння гілок. Мабуть, намандрувавшись світом і набравшись премудрості земної, ми всі повертаємося додому.

І в кожного своя кварта.

Свої відтинки часу.

Своє, неповторне каяття.

Іще кажуть, що буває каяття, та немає вороття. Гадаю, правда в цім лише часткова, бо вороття трапляється завжди. Ми неодмінно повертаємося туди, звідки вийшли. Пилом під ногами, тонким листопадним павутинням... Усе залежить від того, яким було наше життя: болісним маренням про чужі скарби чи невтомним відкриттям себе і світу.

Ця історія про вороття. Про повернення додому, до себе, до милої серцю оселі, де зберігаються наші найдорожчі скарби.

I

Монжерон

Здається, мрія відвідати Париж і знайти бабусин скарб народилася разом з Антоськом.

— Мо-о-не! — видав він своє перше слово.

— Моне? Ти чув, Гено? — крикнула чоловікові здивована мама й схилилася над сином, сподіваючись почути ще щось цікавеньке.

Але малюк заचाївся.

— А чому не Дю-ма-а? — весело запитала вона.

— Дю-ма! — охоче відгукнулося маля.

— Гено, га, Ген! Ходи-но сюди! Моне, Дюма! Ось тобі й гени!

— Го-ген! — покликало немовля татка наступного дня.

Батьки завмерли. Незбагнений потяг їхнього сина до французьких слів був, без сумніву, якимось таємничим і важливим знаком.

Тато Гена урочисто витягнувся, а мама Маша злегка напружилася, побоюючись бесіди про французьких імпресіоністів. Зовсім далекі від мистецтва, щасливі батьки Антонка навряд чи відрізняли б Мане від Моне, а Го-гена — від Ван-Гога. Адже мешкали вони аж ніяк не на

Монмартрі¹, а в невеликому будиночку на околиці Кривого Рогу й працювали в складальному цеху на Криво-рїжрудмаші. Гена — налагодником, Маша — операторкою. А Париж вони бачили тільки на пожовклому знімку Ейфелевої вежі, пришпиленому до шпалер на кухні.

Щоправда, навпроти дитячого ліжечка дійсно висіла копія «Ставок в Монжероні»² Клода Моне. Як і коли картина з'явилася на цій стіні, ніхто вже не пам'ятав, зате добре знали про місце, зображене на ній.

Про цей ставок у Монжероні часто й барвисто розповідала родичка Кузьменків, Ганна Петрівна Щербініна, яку з належним французьким шармом називали бабусею Анні. Старенька й мала до Франції безпосередній стосунок як корінна парижанка із сім'ї емігрантів першої хвилі, що мешкали колись на *rive*³ Дарю в Парижі.

Ганна Петрівна годинами могла розповідати про Моне й про те, як він створював «Ставок у Монжероні» для відомого крамаря й поціновувача живопису Ернеста Ошеде: саме він запросив художника до свого маєтку попрацювати, замовивши серію декоративних витворів для інтер'єру. Клод Моне завзято вхопився за роботу, адже його дружина Камілла тоді хворіла, а з грошима було скрутно.

Ошеде весь час вештався десь у справах, залишаючи вдома симпатичну молоду дружину Алісу й чотирьох

¹ Монмартр — 130-метровий пагорб на півночі Парижа, найвища точка міста. Престижний район, де гуртуються митці. (Прим. ред.)

² Монжерон — місто та муніципалітет у Франції, приблизно за 19 км на південний схід від Парижа. (Прим. ред.)

³ *Rive* (франц.) — вулиця. (Тут і далі прим. авт., якщо не вказано інакше.)

дітей. Невдовзі в Клода знайшлося безліч спільних тем для бесід із привабливою жінкою. Іноді Аліса позувала Моне з парасолькою й у капелюшку десь у садочку, як-от біля куців рожевої гортензії.

— Після смерті Камілли ця маленька чорнява жіночка піклуватиметься про Моне та його дітей. Вони нарешті одружаться й проживуть разом тридцять щасливих років, — зазвичай розказувала бабуся й мрійливо дивилася на картину. — Моне був ловцем світла, — замислено провадила старенька, і слухачі мимоволі придивлялися до зблідлої від часу копії. Намагалися відшукати те світло серед безладних рудуватих відблисків. «Мазня якась! Усе зливається. І не розбереш до пуття: чи то дерева, чи то вода з місячною доріжкою», — думали вони, але не давали знака.

— Та-а-а-к... — багатозначно бурмотіли псевдопоціновувачі й удавали, що їм до вподоби картина.

Анні розчаровано зітхала, спостерігаючи за виразом їхніх дурнувато зосереджених облич. «Кожен удає, що розуміє, коли потрібно просто любити»¹, — скрушно думала вона та відверталася.

— Підбріхувачі... Якби ж ви дійсно це побачили... — бурмотіла собі під носа бабуся, безжально викриваючи удавальників. — Нема з ким навіть про Моне побесідувати, — і в тихому розпачі зникала на кухні, щоб заспокоїти болісне відчуття недосконалості світу шматочком пирога, який спекла зведена сестра.

Затим кілька днів вона осудливо мовчала, спонукаючи родичів до докорів сумління та осягнення істинного

¹ Слова К. Моне щодо критиків та поціновувачів його творчості.